

PAN

AMSTERDAM

MENTINK & ROEST

JAPANESE REISKLOK 'INRO TOKEI' MET SLAGWERK

JAPANESE REISKLOK 'INRO TOKEI' MET SLAGWERK

Circa 1830

Japan

Japans slagwerk

Gangduur een etmaal

Hoogte 7,5 cm.

Breedte 6 cm.

Diepte 3,3 cm.

JAPANESE REISKLOK 'INRO TOKEI' MET SLAGWERK

Circa 1830

Japan

Uurwerk

Het rechthoekig door een veer in een veerton aangedreven verguld messing platine-uurwerk bestaat uit gaand- en slagwerk. Het gaandwerk is uitgevoerd met snek en ketting, spillengang en verticale balans. De balanskloof is fraai ajourgezaagd en gegraveerd in krulmotieven. Het uurwerk is voorzien van een Japans slagwerk. De klok wordt opgewonden vanaf de achterzijde van het uurwerk, die zeer fraai gegraveerd is in krullend blad- en bloemmotief.

Wijzerplaat

De verguld messing frontplaat is versierd met gegraveerde bladmotieven en heeft onder het midden de cijferring, voorzien van twaalf verschuifbare, verzilverde uurplaatjes voor de tijdsaanduiding. De plaatjes zijn voorzien van een gegraveerd Japans uurteken, zes voor de daguren en zes voor de nachturen. Het Japanse uur is gelijk aan twee Europese uren en loopt van 9 tot en met 4. In het centrum is een rand met halfuuraanduidingen. De tijd wordt aangegeven door een sierlijk ajourgezaagde geblauwd stalen uurwijzer.

Kast

Het uurwerk is geplaatst in een kast, de intro, die vervaardigd is van shitan, Japans rozenhout. Aan de voorzijde is een ronde uitsparing aangebracht, voorzien van een bol glas, waardoor de cijferring zichtbaar is. Aan de bovenzijde is een dekselsetje aangebracht met een messing sluiting die door een pennetje te verwijderen geopend kan worden. In het deksel bevindt zich een laadje waarin het opwindsleuteltje bewaard wordt.

Gangduur een etmaal

Hoogte 7,5 cm.

Breedte 6 cm.

Diepte 3,3 cm.

Literatuur

- Een soortgelijke type klok staat afgebeeld in Bonhams, 'The John Read Collection of Fine Antique Japanese Timekeepers', blz. 29.

- N.H.N. Mody, Japanese clocks.

- W. Brandes, Alte Japanische Uhren.

Japanse tijdmeting.

De Japanse tijdmeting verschilt in grote mate van de Westerse tijdmeting. In plaats van een uur als vaste waarde te nemen verschilt in Japan de lengte van een uur, toki genaamd, naar de lengte van de dag en de nacht. De dag en de nacht zijn beide ingedeeld in 6 toki, die van zonsopgang tot zonsondergang en van zonsondergang tot zonsopgang gerekend worden. In de zomer zijn de dagen langer dan de nachten en duurt dientengevolge een toki overdag ook langer dan 's nachts. In de winter werkt dit andersom. Om deze reden zijn er Japanse klokken met verschuifbare plaatjes, zodat de lengte van de toki veranderd kan worden. Tevens zijn er klokken waarbij de cijferring vastzit, maar waarbij het tikgetal van de klok te veranderen is door de gewichtjes van de waag te verplaatsen, zodat de klok langzamer of sneller gaat lopen. Dit komt voor bij de oudere klokken. De cijfers van de klok lopen van 9 naar 4. Het enige cijfer dat 'vast' is, is 9 uur, ons middaguur 12 uur. De Japanse klokken geven aan hoeveel uren er nog komen in de toekomst (na de 5 komt de 4), Europese klokken geven aan hoeveel uren er al voorbij zijn (na de 5 komt de 6). In Japan was het cijfer 9 heilig. Elke toki, 12 in totaal, had ook een eigen teken van de dierenriem die ook wel werden afgebeeld op een cijferring rondom de gewone cijferring.